

רב"ב: חיפה חשובה מתל-אביב. האם יש מחשבה שחיפה היא חו"ל?
י"ח חבשוט: יפו וירושלים הם נאחזו בנפש התימנים. עכשיו נותנים
 גם לצאת בגלל הרעב.

יש שם עוד בידויים יהודים; והם עם צאנז ומקנז ובסליהם
 אנשים נודדים במדבר שמעו שיש עליה, עלו לבית הדין בצנעא, ואמרו:
 אנו נכונים לעלות לארץ-ישראל, ואמרו להם: אמנם יש עליה, אבל יש
 עיכובים. הם לא סעו לטה שאמרו להם וחזרו על דבריהם. הם 800 איש,
 רכוש 20,000 מיל (ליה היה 6 מיל), וגם אחרי שבבית הדין אמרו להם
 שיש קשיים הם אמרו שהם עם מקנז, עם צאנז, עם כל אשר לכל, עם הקמח,
 עם הספנה יעלו על בסליהם, 200 גטלים ויסעו. אמרו להם מדבר זה הוא
 אי אפשרי, הזהירו אותם: תצטרכו לחכות הרבה, יצאו הראשונים מחוץ
 עדן, תכנסו במקומם, והם פנו לאבן סעוד שיתן להם דרך לעבור הארץ, אבן
 סעוד לא התנגד טיסעו לאן שהם רוצים, אבל הוא לא קבל על עצמו אחריות
 שהטבטים שדרכם יעברו לא יפגעו בהם, והם עכשיו מחכים לתשובה מאתנו
 מה עליהם לעשות.

רב"ב: אני בטוח שההנהלה לא תסנע סכם כל עזרה אמטרית.

18.10.43, שעה 11.00

פגישה עם דר' קורט גברצקי.

דר' גברצקי: לדעתי עלינו לנהל תעסולה ציונית - פנימית וחיצונית.
 אם אנחנו רוצים לדבר על תכנית, יש לסנוע האפשרות
 שיגידו לנו שזו היא אוטופיה, וזה אפשרי על ידי קונקרטיזציה של התכנית.
 אני יודע את דעת הטמלגות הציוניות, אין בהן התנגדות אלא אי אסון.
 עלינו הכל לנתח לאור העובדות, כאשר הנציב העליון דבר
 על הריקונסטרוקטן ואמר שארץ-ישראל היא ארץ עניה, זה לא נכון, היא

18.10.43

עטירה באופן יחסי - יש לה הון של 76,000,000 לא"י בארץ ובלונדון.
אפילו ה"איקונומיסט" בתארו את חובות אנגליה לארצות השונות, טסטיס
טעם מה אף ארץ-ישראל, וברטיפת בעלי החוב היתה צריכה להופיע ארץ-
ישראל עם סכום של בערך 43,000,000 לא"י, ולנכות מה טאבו חייבים -
3.6 מיליונים, והרי אז הטסטלה חייבת לנו 40,000,000 לא"י ויש עוד
76 מיליון לא"י, וגם ה"איקונומיסט" נותן תמונה לא נכונה, ותמונה זו
נמסרת גם לאמריקה, אין אגחנו חייבים לאנגליה, אלא להיפך, ואת זאת
עלינו להסביר באנגליה וגם בוול-סטריט, אין מקריבים קרבנות למעננו,
אלא ההיפך הוא הנכון, מוציאים מאתנו כספים. שום סוכחה לא יוכל
להכחיש דברים אלה.

מכירים אותי באופן בינלאומי, ואני חושב שגם ב"איקונומיסט"
היו מדפיסים את מאמרי. עכשיו נושא מקובל הוא השקעות ותנועת האוכלוסיה,
וזה היה הנושא של ספרי הראטון משנת 1913. בו ביססתי גם את הציונות
טלי, אני לא יצאתי מנקודת תרבותית-לאומית, אלא חיפשתי פתרון כלכלי
של הירובליסטה. לאחר מלחמה זו יחפשו פתרון גדול, ועלינו להכין
תכניות, יש לי חומר רב, למעלה מ-3,000 עמוד. אמרו לי שזה אינו טענין,
כי מעוניינים בהצעת פתרון, ולא בניתוח הסבב בארץ-ישראל, אך אני מסביר
שהפתרון הגדול אפסרי, זה יותר קל מאשר חוטבים, ויכולים ליצור הלך
רוח זה, אפילו נגד האינטרס של אנגליה.

היתה לי סיחה חריפה עם מר הופייין, הוא אמר לי טאבו
מאטים את האנגלים שהם נפתנים מאזנים לא נכונים, אך אני הוכחתי לו
שגם בנק אוף איינגלנד נתן ב-1931 טאון שלא שיקף את התמונה הנכונה,
וזה הוכחתי על ידי ריטוריקים טובים במשך ששה ימים על חובות חסות הבנקים
הגדולים. דבר דומה לזה עושים בארץ בתקציב המטלה. הדברים מבחינה
בוכהלטריה הם בסדר, אבל רוטטים בתור הוצאות דברים שלא צריכים
להרשם כהוצאות, ואין רוטטים הכנסות, למשל הוכחתי אין נעשו הדברים
ברכבת, שהתקציב שלה הוא תמיד אקטיבי, אבל מקעון המלווה נרשם בחלקו
על חשבון הרכבת. זה היה עד 1937 כאשר רואי החשבונות של המטלה
התנגדו לזאת, וב-1939 החליטו על הקמת קרן מיוחדת, והגדילו הקרן פי

טנים ומי שלושה, ולא היה כל צורך במס נוסף בארץ-ישראל, ואם הסילו מס היו צריכים לנצל אותו לדברים אחרים, לא נכון שמסלם המס הבריטי מסלם חלק התקציב של ארץ-ישראל.

אומרים טארץ-ישראל היא ארץ עניה, שמעתי שהנציב העליון

אמר בטיחה: מה יש בה, קצת פוטש ולא יותר, זה לא נכון. יש ארצות עניות בחסרים, למשל איטליה שאין לה גמט ואין לה מתכת, יש לה רק אספלט, שאינו שווה הרבה, וטיש. לארץ-ישראל יש אטלג טוב מאד, אין צורך ל העלות אותו 1,200 רגל לירושלים כדי לשלחו ברכבת, אלא אסילו בימי הטלחמה יכלולבנות את הרכבת לבית שאן. יש ברום וסונזיום - מתכת קלה החשובה להתפתחות התעשייה בעתיד, אך אין מעונינים בדבר. ודאי ידוע לך טארץ-ישראל היא אחד הטטחים שמענינים מבחינת הנפט, זהו שטח אחד המלא נפט - מחוץ מצרים עד ראש אל נקורה, בכל מקומות סדות נפט, לכן מוצאים כאן סים מלוחים, שהם אינם טובים לצרכי החקלאות, ולכן גם רוצים להכניס את הלבנון להנהגה אנגלית. סיר וילי כהן טען אמנם שאין נפט בטקומות אלה, אבל יש דו"ח כבר מסנת 1907. ואם אומרים שלא מוצא נפט, הרי תמיד יש מיטהו המעונין בתוצאה זו, והרי ידועות תוצאות הקידוחים של בלייק טבעומק של 140 רגל הוא מוצא "ערדאז", אך על זה אין מסחרים, מומרים על זה בסוד.

ויט הטוענים: במחיר זה של פחמים אין לקיים בא"י תעשייה,

אבל הרי המססלה הביאה בכ"ז גם בשנות המלחמה 70,000 טון פחמים בטביל הרכבת בדרך קטה מאד, ולזה היה גמט באניות, כאשר במצרים באותו הזמן תקנו את הקטרים להסקה בשמן וקמטו 1.5 מיליון לירות, ואצלנו אמרו שזה אי אפשר, אך בטנה טעברה עטו זאת גם בארץ - חלק העבודה עטה "חרות" בחיפה, ותיקון כל קטר עלה מ-350-400 לא"י, ויט לנו מה שמן להסקה. ואטר לסטאטיסטיקה של המסחר - שמן הסובא לארץ אינו נרשם, ואם נרשם הרי ב-800 מא"י הטון, כאשר זה נמכר ב-5 לא"י הטון, גם בחבר הלאומים אין זה מופיע בסטאטיסטיקה, אך לצומת זה זה מופיע בהכנסות, ורוטזים כל טיני סחורות סמביאים בעד הצהבא זעוד, למען תת תטונה מסוימת מהמאזן המסחרי שלנו.

ואשר לתקציב המסמלה - אם רושמים אצל הלואות הנתנות

למוסדות כהוצאות, יש לכל החתות להעיר שאין זה ברעון, אלא הלואה, בסום ארץ אחרת לא יעטו זאת, והדבר הרע ביותר שגם בחו"ל אין יודעים זאת. העיקר הוא סצריכה להיות ועדה אשר תסביר הדברים ליהדות

א"י, ולשים לב במיוחד (א) אין אנחנו יכולים להעביר 50,000 העובדים במסך הצבא למסך שלום; (ב) אין יכולים אנחנו להודיל את יכולת הקליטה בטביל העליה, אשר תפתור את שאלת היהודים; ועלינו להוכיח שא"י אינה ארץ עניה, אנחנו יכולים לקבל הלואות גדולות, ועד כה לא השתמשו נכון ההכנסות וההלואות, ואילו היתה פוליטיקה נורמלית היה המצב אחר. יכולת הקליטה אינה למעשה, אלא רק בתיאוריה, מתוך הנחות מוקדמות מסוימות אנחנו יכולים להקטין את יכולת הקליטה ולהצדילה. אנחנו מכניסים לתקציב המסמלה למעלה מ-6 מיליונים לא"י ועוד כ-3 מיליונים לעירות - הרי זה תקציב שאמור לעשות בו דבר מה, ועלינו להסביר דברים אלה גם בפנים הארץ וגם מחוצה לה.

אם כי אני מיוצאי גרמניה, אין אני קרוב לחוגים אלה מבחינה מדינית, שם עמדו על נקודת המבט, שגורלנו קשור לאנגליה, אין זה נכון, להגיש אינטרסים של נפס ואינטרסים סטראטגיים, ולעתים קשה לאחר זאת עם היותנו לגורם כלכלי עצמאי מה. תעודתנו עתה להקים ועדה כלכלית שתבדוק את כל הדברים ולפרסם החומר פירסום רב.

דב"ג: אם תכתוב חוברת שתכיל את מחשבותיך למשל על בקורת

הפוליטיקה המיננסית של המסמלה - נפרסם אותה.

ד"ר גברצקי: עייתי זאת, מרבוליס ידע שיש לי חומר רב, הוא אמר שהוא יעשה זאת על חשבון הבנק, יש לי חומר על כספי המסמלה,

יש לי גם הסוואות עם ארצות אחרות, הסוואה עם ניו-זילנד שהיא דומה לנו מבחינה מסוימת, אתה יכול לבחור אשר אתה רוצה ותקבל ממני החומר. ואשר למצב עכשיו בארץ, יש לנו אינפלציה, מחזור הכספים מגיע עד 40 מיליון לא"י, מה עשו האנגלים באנגליה, הם ידעו את הקשיים של אירופה בשלחמה הקודמת, וחילטו למנוע עליית מחירים של מצרכי אוכל,

הם קבלו את מצרכי האוכל מאוסטרליה, קנדה ואפריקה - ולא שלמו, אח"כ גם על פי חוק "ליס אנד לינדר", וטוב אין מטלמים, והם יכולים למכור אורז ב-10 לא"י כאטר הסחיר הוא 48 לא"י, והם אינם מטלמים את ההפרטים, אלא אינם מטלמים בכלל, הם עושים את הדברים באופן די פרימיטיבי; אילו היינו אנחנו מקבלים מצרכים לפי חוק זה אכול היה גם אצלנו להיות אותו המצב, ויש עתה אפשרות להתקטר עם קאהיר בענינים אלה, אולי נוכל עוד לתקן גם את מצבנו הרועי.

ואני חוזר על הצעתי: ועדה קטנה לעיבוד החומר והוצאות חוברות - מהוצאת חוברת אחת אין אני מבטיח לעצמי הרבה.

דב"ג: היו הרבה דברים מענינים שהשמעת, קיימת עתה ועדת תיכון של ההנהלה שתפקידה לעבד תכניות, וודאי נעמוד בקשרים

גם אתך.

=====

101/58